

**ПРОБЛЕМИ ПРАГМАТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ ПРАГМАТИКИ /
PROBLEMS OF PRAGMALINGUISTICS]**

УДК [811.111:81'42]:[001+004+81+316.28]

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 06.02.2018 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 10.02.2018 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 96.91 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2018.33.08>

НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ НАУКОВИХ НАРАТИВІВ

З. Б. Шелковнікова (м. Київ, Україна)

z.shelkovnikova@gmail.com

старший викладач

Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов

(Національна академія наук України)

01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 4

Питання наукового престижу, конкуренція серед науковців, глобалізація, швидкість та динамічність сучасного життя приводять до модифікації наукового дискурсу. Все більше уваги вчені приділяють не лише змісту повідомлення, але й формі. Естетична настанова та наративізація стають ознаками наукового дискурсу, зокрема англомовного. Статтю присвячено науковим наративам в аспекті полікодовості дискурсу. Прикладами невербальної репрезентації засобів наукових наративів є наративні обкладинки наукових книг, малюнки, фотографії, графіки тощо. На підставі виявлених характеристик наукових наративів, як-от: описовий інструментарій; наративна інтенціональність; подієвість; зрозумілість; доступність; креативність; логічність; інтрига; естетичність, було проілюстровано ознаки, притаманні невербальним фрагментам наукового дискурсу. Особливість наративного дискурсу полягає в тому, що він надає факту або деякій сукупності фактів статусу події. Особливу увагу приділено структурним характеристикам зміни стану, як основній ознаці наративності, а також події в аспектах сингулярності, фрактальності, інтенційності. Наявність подієвості у зв'язі з

© Шелковнікова З. Б. [Шелковникова З. Б.] *z.shelkovnikova@gmail.com*

Невербальні засоби репрезентації наукових наративів (Українською) [Невербальные средства репрезентации научных нарративов (На укр. яз.)]

(Проблеми прагматики [Проблемы прагматики])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

естетичністю суттєво відрізняють нарративний науковий дискурс від звичних схем побудови наукового викладу. Чим більше таких ознак є в наявності, тим більш очевидний нарратив у мові науки. Сучасна англійська мова науки стає усе більш полікодовою. Наше дослідження свідчить про специфічну нарративну полікодовість наукового дискурсу.

Ключові слова: вербальний нарратив, невербальний нарратив, науковий дискурс, науковий нарратив, подія, полікодовість нарації.

**НЕВЕРБАЛЬНЫЕ СРЕДСТВА РЕПРЕЗЕНТАЦИИ НАУЧНЫХ
НАРРАТИВОВ**

З. Б. Шелковникова (г. Киев, Украина)

z.shelkovnikova@gmail.com

старший преподаватель

Центр научных исследований и преподавания иностранных языков

(Национальная академия наук Украины)

01001, г. Киев, ул. Трехсвятительская, 4

Вопросы научного престижа, конкуренция среди ученых, глобализация, скорость и динамичность современной жизни приводят к модификации научного дискурса. Все больше внимания ученые уделяют не только содержанию сообщения, но и форме. Эстетическая установка и нарративизация становятся признаками научного дискурса, в частности англоязычного. Статья посвящена научным нарративам в аспекте поликодовости дискурса. Примерами невербальной репрезентации средств научных нарративов является нарративные обложки научных книг, рисунки, фотографии, графики и тому подобное. На основании выявленных характеристик научных нарративов, как: описательный инструментарий; нарративная интенциональность; событийность; понятность; доступность; креативность логичность; интрига; эстетичность, было проиллюстрировано признаки, присущие невербальным фрагментам научного дискурса. Особенность нарративного дискурса состоит в том, что он предоставляет факт или некоторую совокупность фактов статуса события. Особое внимание уделено структурным характеристикам изменения состояния, как основному признаку нарративности, а также событиям в аспектах сингулярности, фрактальности, интенциональности. Наличие событийности в

(Problems of pragmalinguistics)

Non-verbal representation of narratives in the language of science (in Ukrainian) [**Neverbal'ni zasoby reprezentacii' naukovyh naratyviv**]

© *Shelkovnikova Z. B. [Shelkovnikova Z. B.] z.shelkovnikova@gmail.com*

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

связке с эстетичностью существенно отличают нарративный научный дискурс от привычных схем построения научного изложения. Чем больше таких признаков в наличии, тем более очевиден нарратив в языке науки. Современный английский язык науки становится все более поликодовым. Наше исследование свидетельствует о специфической нарративной поликодовости научного дискурса.

Ключевые слова: *вербальный нарратив, невербальный нарратив, научный дискурс, научный нарратив, событие, поликодовость наррации.*

NON-VERBAL REPRESENTATION OF NARRATIVES IN THE LANGUAGE OF SCIENCE

Z. B. Shelkoviukova (Kyiv, Ukraine)
z.shelkoviukova@gmail.com

Senior lecturer at the Foreign Languages Department
Research and Educational Center for Foreign Languages
(National Academy of Sciences of Ukraine)
4 Tryokhsvyatits'ka Str., Kyiv, 01001

The considerations of scientific prestige, global competition among scientists, the speed and dynamics of modern life have led to the modifications in scientific discourse. Currently, scientists pay even more attention not only to the content of a message, but also to its form. The esthetic mode and narrativization have become the features of modern Anglo-American scientific discourse. The article deals with the narratives in the language of science through the prism of polycode nature of academic discourse. Various non-verbal research narratives are represented via book covers, pictures, images, graphs, diagrams and so on. The main characteristics of the research narrative, such as descriptive instruments, narrative intentionality, actionality, understandability, accessibility, creativity, logic, intrigue, esthetical mode were extensively illustrated with non-verbal narrative fragments found in scientific discourse. Narrative discourse stands out due to its eventfulness. We have paid special attention to the structural characteristics of the change of state, or condition, considering it as the main narrative feature. The action has been also considered in terms of singularity, fractality and intentionality. The action, together with the esthetical mode make the

© Шелковнікова З. Б. [Шелковникова З. Б.] z.shelkoviukova@gmail.com

Невербальні засоби репрезентації наукових нарративів (Українською) [Невербальные средства репрезентации научных нарративов (На укр. яз.)]

(Проблеми прагматики [Проблемы прагматики])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

narrative scientific discourse stand out from the regular modes of research genres. The more narrative features we observe, the more evident is the narrative nature of a scientific discourse fragment. The language of science in the modern world is becoming more and more polycodal. Our research proves the polycode nature of narration in scientific discourse.

Key words: *verbal narrative, non-verbal narrative, event, scientific discourse, scientific narrative, polycode narration*

Нині науковий англomовний дискурс зазнає суттєвих змін. У сучасному динамічному глобалізованому світі, в якому існує шалена конкуренція між вченими, з новою актуальністю постає питання наукового престижу. Останнім часом все більше вчених приділяють увагу не лише змісту наукового контенту, а і формі викладу, яка покликана максимально поінформувати, переконати, виділити серед різноманіття інших доробків, залишитись у пам'яті адресата. Такою формою реалізації наукового дискурсу може бути науковий наратив. Поява наукового наративу – логічна відповідь на потреби сучасної епохи. Сучасна мова науки динамічна та різноманітна. Не виключаючи основні правила побудови наукового дискурсу, вона має тенденцію до видозмінювання, зокрема до наративізації. Наратив є невід'ємним складником сучасного наукового дискурсу.

Наратив – універсальний інструмент як для оповідання, сприйняття знань, так і для їх передачі. Останнім часом вивчення наративу набуло інтенсивного розвитку, що являє собою своєрідну когнітивну революцію, яка отримала назву дискурсивного або наративного повороту. Набуває популярності наука наратологія, яка опікується наративами, і стає очевидним важливе місце наративних дискурсів в людській культурі. Один з наслідків наративного повороту полягає в тому, що дослідження наративу відійшло від рамок лише літературних та текстуальних і поширилося на інші науки, галузі та сфери. Наративна повсюдність – це те, що ми спостерігаємо сьогодні. Наратив є невід'ємним складником і сучасного наукового дискурсу.

Наратив є невід'ємним складником і сучасної мови науки: «елементи наративу у науковому дискурсі експліцитно вводяться у науковий дискурс за допомогою цілого ряду нейтральних або експресивно забарвлених мовних одиниць, експліцитно або (напів)імпліцитно, анафорично або катафорично та створюють ефект візуалізації інформації» [1, с.137-138]. Використання наративів ми вважаємо особливістю мовленнєвої діяльності суб'єктів наукового дискурсу.

(Problems of pragmalinguistics)

Non-verbal representation of narratives in the language of science (in Ukrainian) [Neverbal'ni zasoby reprezentacii' naukovykh naratyviv]

© Shelkovernikova Z. B. [Shelkovernikova Z. B.] z.shelkovernikova@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Метою цього дослідження є виявлення та аналіз невербальних засобів реалізації наративів у науковому дискурсі. **Об'єкт** дослідження – сучасна писемна мова науки, а саме, субмови лінгвістики та комп'ютерних наук. **Предмет** дослідження – наративні дискурсивні фрагменти (наративи) у наукових працях (наукових статтях, монографіях) зазначених галузей.

Основне положення наратології полягає в тому, що всі прояви людського життя, у той чи інший спосіб оформлені мовою, можливо піддати наративному аналізу. Деякі науки є наративними за своєю сутністю, зокрема історія, про що зазначає, зокрема, Т. В. Яхонтова [12, с.7]. Авторитетний дослідник наукового дискурсу, К. Гайленд [14], також ставить питання про наявність наративних жанрів у мові науки: до таких жанрів він відносить академічні мемуари. В інших науках наративи представлені спорадично, у вигляді окремих фрагментів (мікрота - іноді - макрофрагментів).

Ж. Ф. Ліотар наголошує на необхідності наративу задля легітимації наукового знання та виділяє функцію оповіді як обґрунтування наукового знання [3, с.27-29]. З одного боку, наратив у науковому дискурсі може вважатися «надлишковим» елементом, а з іншого – надаючи мові науки максимальної персоналізованості – він може бути засобом, що допомагає краще зрозуміти авторську інтенцію, витлумачити оригінальний намір та задум адресанта. А проте, питання дослідження наративу у мові науки дотепер ще не було розглянуто у лінгвістиці, що, в свою чергу, зумовлює важливість даної роботи, покликаної ліквідувати «прогалини» у наших знаннях про природу та сутність мови науки, зокрема на матеріалі англо-американського наукового дискурсу, роль якого у сучасному світі є незаперечною. Тож **актуальність** дослідження зумовлено потребою докладного вивчення наративу як факультативного або облігаторного елемента наукового дискурсу (зокрема писемного) та необхідністю його дослідження у мові науки з огляду на дискурсивні, риторичні, а також і лінгвокультурні чинники.

Спілкування може здійснюватися за допомогою вербальних (словесних) та невербальних (несловесних) засобів комунікації. Невербальні засоби комунікації надзвичайно важливі в комунікаційному процесі, оскільки їм належить від 55% до 66% переданої інформації. Таке важливе значення невербаліки зумовлене роллю зору як основного каналу отримання інформації (до 80% інформації людина отримує за допомогою зору). Несловесні засоби комунікації орієнтовані саме на зорове сприйняття.

© *Шелковнікова З. Б. [Шелковникова З. Б.] z.shelkovnikova@gmail.com*

Невербальні засоби репрезентації наукових наративів (Українською) [Невербальные средства репрезентации научных нарративов (На укр. яз.)]

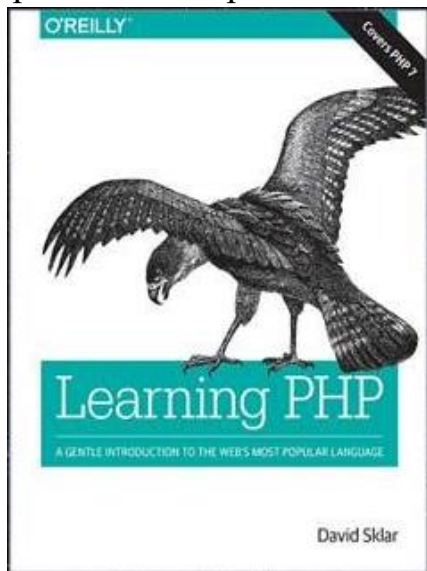
(Проблеми прагматики [Проблемы прагматики])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

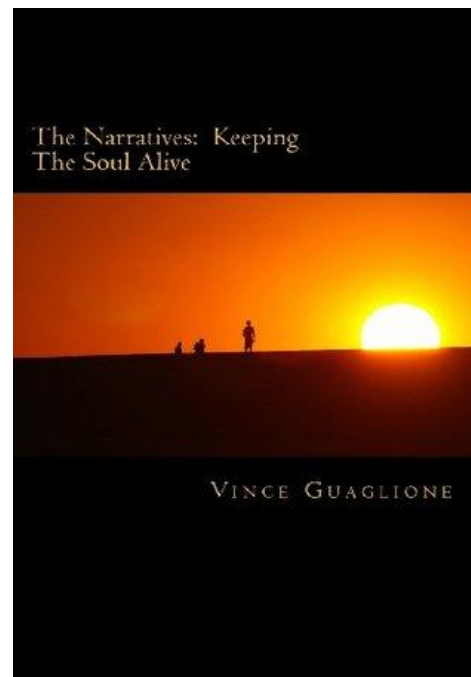
Наративи можуть бути репрезентовані як вербально, так і невербально. І.М. Колегаєва в своєму дослідженні гомогенності/негомогенності тексту зазначає: «негомогенність вербального тексту передбачає включення до його мовної тканини елементів іконічного коду: малюнків, фотографій, карт, схем, графіків, ілюстрацій, емотіконів тощо. Як наслідок, повідомлення стає полікодовим (мультимодальним). До таких належать наукові тексти» [2, с.65]. Полікодовість та наративний потенціал не лише художніх текстів, а і наукових, є очевидним. Як зазначає І. Папуша, «сучасна міжнародна наратологія – неоднозначне і проблемне за своїм статусом поле наукового пошуку. Об'єднуючи в собі різномірні підходи до аналізу розповідних текстів, вона виступає сьогодні в якості своєрідного академічного проекту, у якому актуалізується увесь арсенал наукових методів і практик від Аристотеля до найновіших представників посткласичної науки, від

аналізу роману і казки до розгляду наративу як такого, від вербального до невербального» [5]. В. Фішер пропонує нову парадигму наративної раціональності, яка розглядає наратив як базис всієї людської комунікації. Згідно з В. Фішером, наративна парадигма – всеохоплююча: «на всю комунікацію можна дивитися крізь наративний об'єктив» («*all communication can be looked at through a narrative lens*»); «немає жанру, включаючи технічну

комунікацію, який не є епізодом історії життя» [13].

Науковий дискурс збагачений як вербальною так і невербальною наративізацією. Прикладом невербальних засобів реалізації наукових наративів є наративні обкладинки наукових книг. Розглянемо деякі приклади. «Learning PHP». Знайомство зі світом комп'ютерних мереж починається із зображення орла на обкладинці. Орли символізують владу та свободу. Також EAGLE – це

(Problems of pragmalinguistics)

Non-verbal representation of narratives in the language of science (in Ukrainian) [Neverbal'ni zasoby reprezentacii' naukovykh naratyviv]

© Shelkownikova Z. B. [Shelkownikova Z. B.] z.shelkownikova@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

назва програмного забезпечення. Невербальний меседж-нарратив автора: «оволодійте цими знаннями – і ви станете такими ж могутніми, як орел!» .

«The Narratives: Keeping The Soul Alive». Мандрівники в дорозі на тлі заходу сонця. Меседж: нарратив впливає на душевний стан людини, за заходом сонця – буде схід, життя продовжуватиметься, а також: нарація – це подорож та пригода.

«The Narratives: From the Heart». На обкладинці – серце на фоні водоспаду. Меседж: нарративи йдуть від серця та є окрасою життя.

Специфіка нарративного дискурсу полягає в тому, що він наділяє факт або деяку сукупність фактів статусом події. Нарративний науковий дискурс містить інтригу і надає викладеним фактам подієвого

статусу. Ознаками нарративності в науці можуть бути такі характеристики: **описовий інструментарій; впевненість автора; якісна інформація перебільшує кількісні факти; нарративна інтенціональність; факти набувають подієвого статусу; зрозумілість; доступність; креативність; логіка; інтрига; естетичність.** Дані ознаки притаманні нарративності наукового дискурсу, але не завжди є обов'язковими. Ми вважаємо, що наявність хоча б декількох з них є підставою для розгляду наукового дискурсу з точки зору нарративності. Зазвичай наявність подієвості у зв'язці з естетичністю суттєво відрізняють нарративний науковий дискурс від звичних схем побудови наукового викладу. Чим більше ознак є в наявності, тим більш очевидний нарратив у мові науки.

© Шелковнікова З. Б. [Шелковникова З. Б.] z.shelkovnikova@gmail.com

Невербальні засоби репрезентації наукових нарративів (Українською) [Невербальные средства репрезентации научных нарративов (На укр. яз.)]

(Проблеми прагматики [Проблемы прагматики])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Невербальні наукові наративи містять ознаки наративності. Мінімальна умова наративності полягає в тому, що відбувається принаймні одна зміна стану. Зміна ситуації, як умова наративності, враховує такі структурні риси:

- 1) наявність темпоральної структури з принаймні двома станами – вихідним і кінцевим;
- 2) еквівалентність вихідного та кінцевого станів, тобто одночасна схожість та контраст між ними;
- 3) віднесення зміни стану до одного і того ж суб'єкта дії, або до одного і того ж елемента ситуації. [8, с.16]

Аналіз наративів не може обмежуватися лише одним поняттям зміни стану. Тут є необхідними категорії, що дозволяють розрізняти зміни за їх релевантністю для оповідки. Таку категорію ми знаходимо в понятті події. Перша спроба визначити феномен подієвості належить Г. Гегелю, який запропонував встановити різницю між тим, що просто відбувається, і певною дією, яка в епічному творі набуває форми події. Чітке відмежування подієвості від природних процесів було сформульовано Ю. Лотманом: «подія мислиться як щось таке, що відбулося, хоча могло і не відбутись» [4, с.285]. Специфіка наративного дискурсу полягає в тому, що він наділяє факт чи певну сукупність фактів статусом події. Чітке розуміння подієвості та події допомагає визначити, що саме є наративним в науковому дискурсі, а що неможливо піддати наративному аналізу. П. Рікер визначає подію як «те, що могло відбутися по-іншому». [6, с.115]. Ґрунтовну спробу розробки комунікативної події здійснив В. Шмід. Учений визначає подію як «дещо позачергове, неочікуване, нетривіальне». Основна умова події – це її реальність, з нею пов'язана інша умова подієвості: результативність, [9, с.22] а саме: **реальність; релевантність; результативність; непередбачуваність; незворотність; неповторюваність; послідовність** (зміна спричиняє наслідки в мисленні і діях суб'єкта), причому вказані критерії підлягають градації (це означає: події можуть бути більшою чи меншою мірою «подієвими») [10, с.268-269]. В.Тюпа зазначає, що при всьому різноманітті визначень та підходів до феномену подієвості, сутнісними ознаками події є такі:

- 1) **сингулярність** – це єдиність, одноразовість, беспрецендентна виділеність декотрої конфігурації фактів;
- 2) **фрактальність** – обмеження (наявність початку та кінця) відрізка життя, що оповідається і який при оповіді, в свою чергу, поділяється на епізоди та ще більш дрібні фрагменти;
- 3) **інтенційність** – невіддільність події від свідомості. [7].

(Problems of pragmalinguistics)

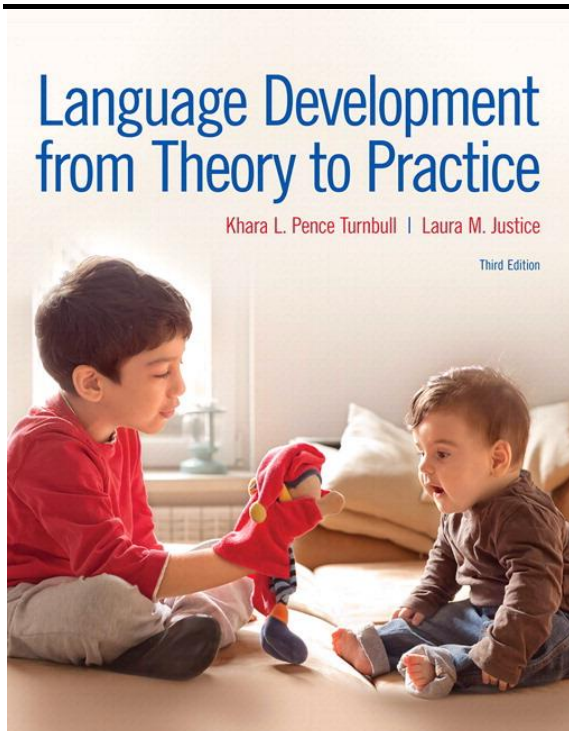
Non-verbal representation of narratives in the language of science (in Ukrainian) [Neverbal'ni zasoby reprezentacii' naukovykh naratyviv]

© Shelkovnikova Z. B. [Shelkovnikova Z. B.] z.shelkovnikova@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

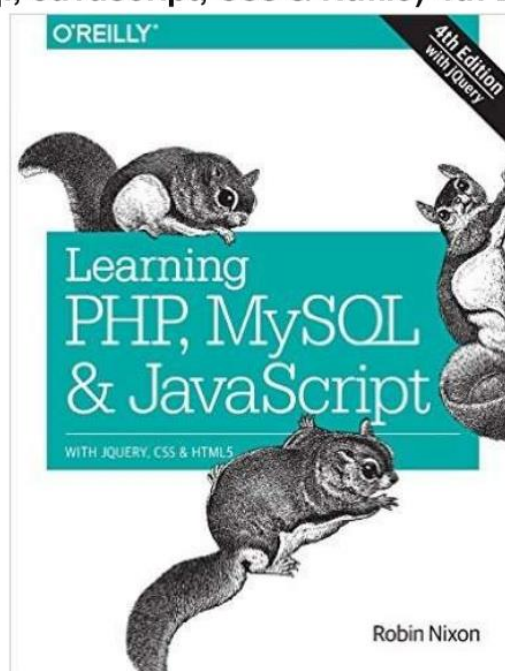

асоціативна гра слів: *SQL - squirrel*. Три білки уособлюють три складники контенту книги (три мови програмування), а також приховано імплікують певну історію – початок, кульмінацію подій та кінець. Ще одна імплікація: *understanding and mastering (cracking) computer coding is a tough nut to crack, but it's fun*. Крім цього, білки мають і лінгвокультурний потенціал (згадаймо білку Рататоск з дерева Ігдрасіль - своєрідного «посередника» комунікації епохи давньогерманського епосу).

«Language Development From Theory to Practice». Тут ми бачимо двох діточок, які

Усі ці ознаки події як ознаки наративів притаманні і науковому, зокрема англо-американському, дискурсу. Наративи наукового дискурсу показують зміну стану як імпліцитно, так і експліцитно, при цьому подія наукового наративу завжди конкретна. Прикладом наукових наративів з імпліцитною зміною стану є наративні обкладинки наукових книг. Такі обкладинки наукових книг можуть виділити книгу серед безлічі інших та виявити скритий науковий престиж доробку. Наведемо декілька прикладів. Robin Nixon «Learning PHP, MySQL and JavaScript». Автор розмістив на обкладинку білок. MySQL база викликає певні асоціації, адже тут спостерігається

Learning PHP, MySQL & JavaScript: With jQuery, CSS & HTML5 (Learning Php, Mysql, Javascript, Css & Html5) 4th Edition

© Шелковнікова З. Б. [Шелковникова З. Б.] z.shelkovnikova@gmail.com

Невербальні засоби репрезентації наукових наративів (Українською) [Невербальные средства репрезентации научных нарративов (На укр. яз.)]

(Проблеми прагматики [Проблемы прагматики])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

спілкуються в своїй кімнаті. Цим зображенням автор наголошує: необхідно розвивати мову практично, а не лише теоретично. Ми спостерігаємо нарратив міметичного типу, ми є свідками взаємодії дітей, яка, зрештою, стимулює розвиток мовлення. Отже, результативність події є очевидною. У даному невербальному нарративі також імплікується гра як важливий елемент опанування мови.

Доказом нарративності даних обкладинок можуть слугувати вислови відомого британського математика, логіка та філософа А. Уайтхеда, котрий зазначав, що подія починається як наслідок, спрямований у минуле, а закінчується як причина, спрямована у майбутнє, адже події минулого іманентно присутні в подіях майбутнього; минуле об'єктивно існує в теперішньому часі та переходить у майбутнє [11, с. 165, 592]. Нарративні обкладинки – це «причина, спрямована в майбутнє», анонс інформації, що міститься у книзі. Наслідок, причина, темпоральність та результативність – ознаки подієвості обкладинок, а отже, і наявності нарративного модусу.

За П.Рікером, нарацію не можна зводити лише до певної дискурсивної практики, але нарація являє собою особливий спосіб розуміння життя, а саме **креативний**, на протигагу виключно логічному. В науковому нарративі саме креативність, що істотно доповнює логічність, але не применшує останню, є характерною рисою, що відрізняє нарратив від анаративу.

Інтрига – риса, яка відрізняє нарратив від анаративу. Інтерес адресата до наукового відкриття посилюється завдяки введенню інтриги у науковий дискурс. Нарративний дискурс, що містить інтригу певного типу, надає викладеним фактам подієвий статус, що припускає їх імпліцитний зміст, потенційне розуміння [8, с.11]. Інтригу в невербальних наукових нарративах репрезентовано через імплікацію подальшої історії; створеної в уяві адресанта та адресата.

Описовий інструментарій спостерігаємо через наявну візуалізацію в невербальних наукових нарративах. Малюнки, ілюстрації, графіки та діаграми – інші невербальні засоби комунікації в науковому дискурсі. Коли адресат вивчає графік – він обов'язково створює в уяві історію-нарратив, яка схематично відображається на цьому графіку. Приклад використання візуалізації програмного забезпечення знаходимо у Дональда Бела, розробника мов програмування:

A use-case diagram is typically used to communicate the high-level functions of the system and the system's scope. By looking at our use-case diagram in Figure 1, you can easily tell the functions that our example system provides. This system lets the band manager view a sales statistics report and the Billboard 200 report for the band's CDs.

(Problems of pragmalinguistics)

Non-verbal representation of narratives in the language of science (in Ukrainian) [**Neverbal'ni zasoby reprezentacii' naukovyh naratyviv**]

© *Shelkownikova Z. B.* [*Shelkownikova Z. B.*] z.shelkownikova@gmail.com

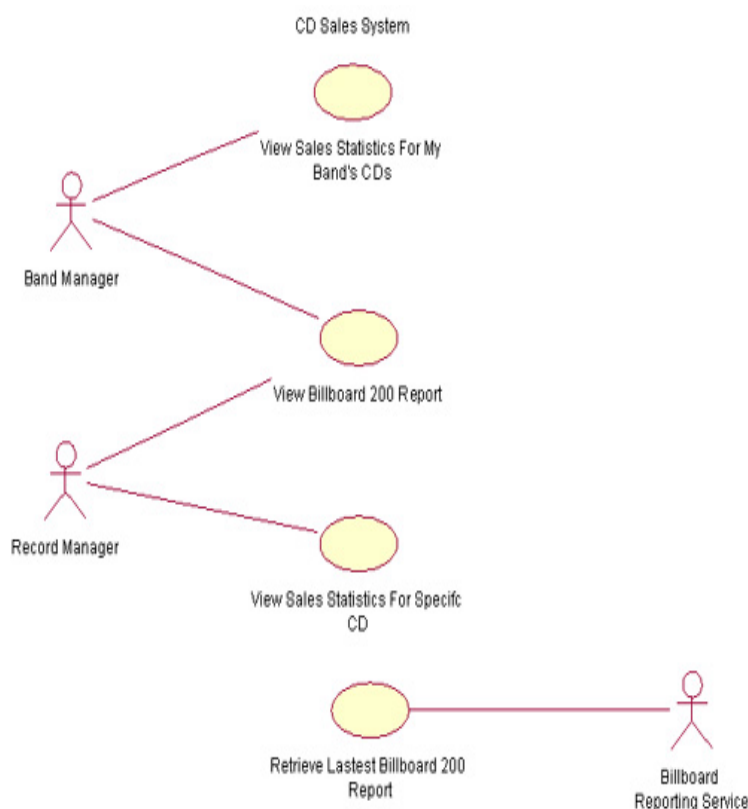
ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

It also lets the record manager view a sales statistics report and the Billboard 200 report for a particular CD. The diagram also tells us that our system delivers Billboard reports from an external system called Billboard Reporting Serv” (https://www.ibm.com/developerworks/rational/library/769.htmllice.)

Figure 1: Sample use-case diagram

В наведеному прикладі автор не лише додає невербальний комунікативний засіб – діаграму, а і чітко вказує необхідність застосування різних видів діаграм для вивчення мови програмування. Саме описовий інструментарій через візуальність невербальних наративів реалізує меседж адресанта у зрозумілій та доступній для адресата формі.

Висновки. Невербальні наукові меседжі - події та інтригуючі, креативні та естетичні, проте логічні, зрозумілі та доступні. Вони можуть утілюватися вербально та невербально. Всі ці характеристики доводять наративний модус невербальних наукових фрагментів, власне його специфічну наративну полікодовість. Наратив – це полікодовий універсальний засіб людського спілкування та універсальне явище соціального та культурного життя. Вислів «*The one who tells the stories rules the world*» (той, хто розповідає історії – керує світом) належить корінному населенню Північної Америки, а саме, індіанцям Гопі: Лише мудрі істини живуть століттями та передаються з покоління в покоління. Ми впевнені, що ця істина справедлива і для мови науки. **Подальші**

© Шелковнікова З. Б. [Шелковникова З. Б.] z.shelkovnikova@gmail.com

Невербальні засоби репрезентації наукових наративів (Українською) [Невербальные средства репрезентации научных нарративов (На укр. яз.)]

(Проблеми прагматики [Проблемы прагматики])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

перспективи дослідження вбачаємо у можливості дослідити невербальні наративи у наукових працях різних жанрів та на матеріалі інших етнічних мов.

Література

1. *Ільченко О. М. Шелковнікова З.Б.* Науковий дискурс: шляхи до (взаєм)розуміння / О.М. Ільченко, З.Б. Шелковнікова // *Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження і перспективи.* – 2008. – № 2. – С. 131-139.
2. *Колегаева И. М.* Когниция, семиозис, коммуникация: о чем думалось в минувшие 25 лет / И. М. Колегаева // *Записки з романо-германської філології.* – 2016. – Вип. 1. – С. 58–76. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/zrgf_2016_1_10
3. *Лиотар Жан-Франсуа (1979),* Состояние постмодерна. Перевод с французского: Н.А. Шматко, «Институт экспериментальной социологии», Москва; Издательство «Алетейя», Санкт-Петербург, 1998
4. *Лотман Ю.М.* Текст у тексті // Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – Львів: Літопис, 1996.
5. *Папуша І.* Міжнародна наратологія: проблеми дефініції [Текст] / І. Папуша // *Studia methodologica.* – Вип 19. – 2007. – С. 31-37.
6. *Рикер П.* Время и рассказ. Т.1 Интрига и исторический рассказ / Поль Рикер. – М.: Унив.кн., 2000 – 312с.
7. *Тюпа В. И.* Что такое событие 20.11.2015 Opennarratology www.opennar.com/single-post/2015/11/20/что-такое-событие
8. *Тюпа В.И.* Очерк современной нарратологии / В. Тюпа // *Критика и семиотика.* – М., 2002. – Вып. 5. – 11 с. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.nsu.ru/education/virtual.
9. *Уайтхед А.Н.* Избранные работы по философии: перевод с англ./Сост.И.Е.Касавин: Общ. ред. и вступ. ст. М.А. Кисселя - М: Прогресс, 1990.
10. *Шмид В.* Нарратология / Вольф Шмид. – М. : Языки славянской культуры, 2008. – 304с.
11. *Шмид В.* Проза как поэзия / В.Шмид. – СПб.:ИНАПРЕСС, 2001.-352с.
12. *Яхонтова Т. В.* Лінгвогенологія сучасної науки (на матеріалі англомовних текстів) : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : спец. 10.02.04 – германські мови / Т. В. Яхонтова ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2014 – 36с.
13. *Fisher W.* “The Narrative Paradigm: and Elaboration”. *Communication Monographs.* 52 (4): 347-367, – 1985 <https://www.ibm.com/developerworks/rational/library/>
14. *Hyland K.* «Narrative, Identity and Academic Storytelling », ILCEA [Online], 31 | 2018, Online since 06 March 2018, connection on 06 March 2018. URL : <http://journals.openedition.org/ilcea/4677>

Джерельна база

15. *Guaglione V.* The Narratives: Keeping The Soul Alive. – Kindle Edition, 2013

(Problems of pragmalinguistics)

Non-verbal representation of narratives in the language of science (in Ukrainian) [Neverbal'ni zasoby reprezentacii' naukovykh naratyviv]

© *Shelkownikova Z. B.* [Shelkownikova Z. B.] z.shelkownikova@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

16. *Guaglione V. The Narratives: From The Heart.* – Kindle Edition, 2016
17. *Nixon R. Learning PHP, MySQL and JavaScript.* – O'reilly, USA, 2015
18. *Sclar D. Learning PHP.* – O'Reilly, USA, 2016
19. *Turnbull K.P.L. Language Development From Theory Practice.* – Pearson, 2016

References

1. Ilchenko O.M. Shelkovnikova Z.B. *Naukoviy diskurs: shlyahi do (vzayemo)rozuminn'a / Lingvistika XXI stolittya: novi doslidgenna i perspektivi.* – 2008. – N2. – s.131-139
2. Kolegaeva I.M. *Kognitsiya, semiosis, komunikatsiya: o chem dumalos v minuvshiet 25 let / Zapiski z romano-germanskoyi filologiyi.* – 2016. – Vip.1 – s.58-76 http://nbuv.gov.ua/UJRN/zrgf_2016_1_10
3. Liotar J.F. (1979) *Sostoyaniye moderna.* – Sankt-Peterburg, 1998
4. Lotman Y.M. *Text i teksti.* – Lviv: Litopys, 1996
5. Papusha I. *Mignarodna naratologiya: problem definitysi [text]* – Vip. 19.- 2007 – s.31-37
6. Riker P. *Vremya I raskaz.* T.1. – M., 2000
7. Tupa V.I. *Chto takoye sobitye 20.11.2015 Opennarratology* www.opennar.com/single-post/2015/11/20что-такое-событие
8. Tupa V.I. *Ocherk sovremennoy narratologiyi / Kritika I semiotika.* – M., 2002. – Vip.5. www.nsu.ru/education/virtual
9. Shmid V. *Narratologiya* – M.: Yaziki slavyanskoy kulturi, 2008
10. Shmid V. *Proza kak poeziya* – INAPRESS, 2001
11. Whitehead A.N. *Izbranniye raboti po filosofii.* - M: Progress, 1990
12. Yakhontova T.V. *Lingvogenologiya suchasnoyi nauki (na materialy anglo-movnih textiv): avtoref. dis. d-ra filol.nauk: spets. 10.02.04 – germanski movi; Kyiv. natz. un-t im. Tarasa Shevchenka.* – K., 2014
13. Fisher W. “*The Narrative Paradigm: an Elaboration*”. – *Communication Monographs.* 52 (4): 347-367, 1985 <https://www.ibm.com/developerworks/rational/library/>
14. Hyland K. « *Narrative, Identity and Academic Storytelling* », *ILCEA [Online], 31 2018, Online since 06 March 2018, connection on 06 March 2018. URL : http://journals.openedition.org/ilcea/4677*
15. *Guaglione V. The Narratives: Keeping The Soul Alive.* – Kindle Edition, 2013
16. *Guaglione V. The Narratives: From The Heart.* – Kindle Edition, 2016
17. *Nixon R. 2015 Learning PHP, MySQL and JavaScript.* – O'reilly, USA, 2015
18. *Pence L. Khara Turnbull Language Development From Theory Practice.* – Pearson, 2016.
19. *Sclar D. Learning PHP.* – O'Reilly, USA, 2016

© *Шелковнікова З. Б. [Шелковникова З. Б.] z.shelkovnikova@gmail.com*

Невербальні засоби репрезентації наукових наративів (Українською) [Невербальные средства репрезентации научных нарративов (На укр. яз.)]

(Проблеми прагматики [Проблемы прагматики])